

KIRJALLINEN KYSYMYS 585/2004 vp

Homeopaattisten lääkkeiden Kela-korvaus

Eduskunnan puhemiehelle

Antibioottien käytön voimakkaan lisääntymisen myötä erityisesti lasten toistuvia tulehdussairauksia aiheuttavat bakteerit ovat tulleet vastustuskykyisiksi yleisimmin käytössä olleille miedommille lääkeaineille, ja yhä nuoremmille lapsille joudutaan määräämään vahvimpia markkinoilla olevia antibiootteja. Lääkärit ovat tietoisia antibioottien runsaan käytön aiheuttamista haittavaikutuksista ja myös siitä, että lasten bakteeritulehdus ei aina välttämättä vaatisi antibioottihoitoa. Huoli hoitamattoman tulehduksen aiheuttamasta mahdollisesta vakavasta jälkitaudista ajaa kuitenkin useimmat lääkärit suosimaan antibioottien käyttöä jälkiseuraamuksia ennalta ehkäistäkseen.

Meidän on kiistatta saatava pysäytettyä antibioottien käytön lisääntyminen, koska lisäämällä lääkeaineiden tehoa samalla vahvistamme bakteerikantaa vastustuskykyisemmäksi. Kyseessä on vakava ongelma, joka lääkärikunnan keskuudessa hyvin tiedostetaan. Eräs merkittävä keino antibioottien käytön vähentämiseksi on nykyistä laajemmin käyttää vaihtoehtoisia tulehdusten hoitomuotoja ja hyväksyä esimerkiksi homeopaattiset hoidot osaksi Kelan korvaamia hoito- ja lääkekuluja. Suomalaisessa korkeatasoisessa terveydenhuoltosektorin valvontajärjestelmässä

löydetäisiin varmasti keinot, joilla myös homeopaattiset hoitolaitokset ja niissä määrättävät lääkkeet voitaisiin ottaa samankaltaisen kontrollijärjestelmän piiriin kuin perinteinen lääketiede ja lääkkeet.

Kela-korvauksen laajentamisella ja samankaltaisella kontrollijärjestelmän kehittämisellä voitaisiin lisätä kansalaisten valinnanvapautta sairauksien hoitomenetelmissä, ja samalla saataisiin lisää tuloksia ja tietoa siitä, milloin antibiootti on mahdollista korvata vaihtoehtoisilla valmisteilla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisilla lainsäädäntötoimenpiteillä hallitus aikoo torjua antibiooteille vastustuskykyisten bakteerien aiheuttamaa ongelmaa ja

aikooko hallitus kehittää homeopaattisten hoitojen Kela-korvausjärjestelmää, jotta antibioottien käyttöä voitaisiin vähentää?

Helsingissä 15 päivänä heinäkuuta 2004

Pertti Hemmilä /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vas-
tattavaksi kansanedustaja Pertti Hemmilän /kok
näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK
585/2004 vp:

*Millaisilla lainsäädäntötoimenpiteillä
hallitus aikoo torjua antibiooteille vas-
tustuskykyisten bakteerien aiheuttamaa
ongelmaa ja*

*aikooko hallitus kehittää homeopaattis-
ten hoitojen Kela-korvausjärjestelmää,
jotta antibioottien käyttöä voitaisiin vä-
hentää?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Antibiooteille vastustuskykyisten bakteerien ai-
heuttama ongelma on hyvin tunnettu ja siihen on
kiinnitetty huomiota eri tavoin. Keskeisessä ase-
massa ovat lääkkeitä määräävät lääkärit, joiden
tulee kussakin tapauksessa huolellisesti selvittää
mahdollisen sairauden syyt ja yhteisymmärryk-
sessä potilaan kanssa määrittää asianmukainen
hoito, myös siltä osin kuin sairaus edellyttää lää-
kehoitoja. Antibiooteilla toteutettava lääkehoito
ei tältä osin poikkea muista lääkehoidoista.

Oikean ja asianmukaisen lääkehoidon toteutu-
miseen ei juurikaan voida vaikuttaa välittömillä
lainsäädäntötoimilla tai viranomais määräyksil-
lä, vaan keskeisessä asemassa on lääkärin am-
mattitaito. Lääkehoitojen osalta osaamisen ja
ammattitaidon kehittämistä tukemaan perustet-
tiin vuonna 2003 lääkehoidon kehittämiskeskus,
jonka tehtävänä on tarjota rationaalista lääkehoi-
toa edistävää tietoa ja koulutusta, arvioida ja vä-

littää tietoa näyttöön perustuvasta lääkehoidosta
sekä seurata ja tutkia lääkehoitokäytäntöjä. Teh-
täväänsä virasto toteuttaa yhteistyössä muiden
alan toimijoiden, kuten Lääkelaitoksen, Kansan-
eläkelaitoksen ja lääketieteellisten tiedekuntien
kanssa. Lisäksi lääkärin ja muun terveydenhuol-
tohenkilöstön jatkuva ammattitaidon ylläpito ja
kehittäminen on välttämätöntä. Tämän turvaami-
seksi uudistettiin vuoden 2004 alusta lukien kan-
santerveyslain ja erikoissairaanhoitolain sään-
nöksiä siten, että työnantajan tulee vastata henki-
lökunnan riittävästä täydennyskoulutuksesta.

Sairausvakuutuslain mukaan vakuutetulla on
oikeus saada sairauden perusteella korvausta tar-
peellisen sairaanhoidon kustannuksista. Kor-
vausta suoritetaan siltä osin, minkä hoito tarpeet-
tomia kustannuksia välttämällä, vakuutetun tervey-
dentilaa kuitenkin vaarantamatta olisi tullut va-
kuutetulle maksamaan. Sairaanhoitona korva-
taan lääkärin määräämä, asetuksella tarkemmin
säädettyssä laitoksessa suoritettu tutkimus tai an-
nettu hoito.

Sairausvakuutuslain mukaan sairausvakuutuk-
sesta korvataan siis tarpeellisista tutkimuksista ja
hoidoista aiheutuneita kustannuksia. Tarpeelli-
suudella tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka ovat
hyvän hoitokäytännön mukaisia. Eri sairauksissa
noudatettavan hyvän hoitokäytännön osalta Suo-
messä on olemassa useita hoitosuosituksia, jotka
perustuvat lääketieteelliseen tutkimusnäyttöön ja
joiden tuottamisesta vastaa keskeinen lääketie-
teen alan tieteellinen yhdistys, Suomalainen lää-
käriseura Duodecim.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja ke-
hittämiskeskuksessa (STAKES) on myös niin
kutsuttu Finohta-yksikkö, joka tuottaa tietoa
näyttöön perustuvasta lääketieteellisestä hoidos-
ta sekä tuloksia myös ulkomaalaisista hyvää hoi-

tokäytäntöä koskevista suosituksista. Mainitulla tavalla kerätyissä suosituksissa, näytönastekatsauksissa ja muussa lääketieteellistä tutkimusta ja sen sovellutuksia koskevissa selvityksissä ei ole tuotu esiin toistetuin tieteellisin tutkimuksin hankittua näyttöä homeopaattisten hoitojen tehosta. Näin ollen näitä hoitoja ei ole otettu hoitosuosituksiin.

Hoitojen sairausvakuutuskorvattavuuden arvioinnissa noudatetaan Suomessa yleisesti julkisella sektorilla käytössä olevia hoitosuosituksia sekä -käytäntöjä. Kansaneläkelaitoksella on lääketieteellisen asiantuntemuksen takaamiseksi

käytettävissään kaikkia Suomen lääketieteellisiä tiedekuntia edustava sosiaalilääketieteellinen neuvottelukunta, joka antaa suosituksia sairausvakuutuskorvausten lääketieteellisistä perusteista. Tämä neuvottelukunta on katsonut kannanotoissaan, että vain toistettuihin tieteellisiin tutkimuksiin perustuvan hyvän hoitokäytännön mukaisten hoitojen tulee olla sairausvakuutuksesta korvattavia. Näitä kriteerejä homeopaattiset hoidot eivät neuvottelukunnan näkemyksen mukaan täytä. Näin ollen ne eivät täytä myöskään sairausvakuutuslaissa asetettuja korvattavuuden vaatimuksia.

Helsingissä 2 päivänä elokuuta 2004

Sosiaali- ja terveysministeri Sinikka Mönkäre

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 585/2004 rd undertecknat av riksdagsledamot Pertti Hemmilä /saml:

Genom vilka lagstiftningsåtgärder ämnar regeringen bekämpa problemet med bakterier som blivit resistenta mot antibiotika och

ämnar regeringen utveckla ett system med ersättningar för homeopatiska behandlingar från FPA för att användningen av antibiotika skall kunna minskas?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Problemet med bakterier som är resistenta mot antibiotika är välkänt och uppmärksammat på olika sätt. En central ställning har de läkare som ordinerar medicinerna och som i varje enskilt fall noggrant måste utreda orsakerna till den eventuella sjukdomen och i samförstånd med patienten föreskriva ändamålsenlig behandling, också till de delar sjukdomen kräver läkemedelsbehandling. Läkemedelsbehandling med antibiotika skiljer sig inte till dessa delar från andra läkemedelsbehandlingar.

Det är egentligen inte möjligt att genom direkta lagstiftningsåtgärder eller myndighetsföreskrifter bidra till en korrekt och ändamålsenlig läkemedelsbehandling utan det är läkarnas yrkesskicklighet som har en central ställning. Till stöd för kompetensen och yrkesskickligheten i fråga om läkemedelsbehandlingar inrättades år 2003 Utvecklingscentralen för läkemedelsbehandling,

som har till uppgift att genom utbildning och förmedling av information främja en rationell läkemedelsbehandling, utvärdera och förmedla information om evidensbaserad läkemedelsbehandling samt att följa och undersöka praxis för läkemedelsbehandling. Centralen utför sin uppgift i samarbete med andra aktörer i branschen, t.ex. Läkemedelsverket, Folkpensionsanstalten och de medicinska fakulteterna. Dessutom måste läkare och övrig hälso- och sjukvårdspersonal kontinuerligt upprätthålla och utveckla sin yrkesskicklighet. I syfte att trygga detta reviderades bestämmelserna i folkhälsolagen och lagen om specialiserad sjukvård vid ingången av år 2004 så att arbetsgivaren bör svara för att personalen får en tillräcklig kompletterande utbildning.

Enligt sjukförsäkringslagen har den försäkrade rätt att vid sjukdom få ersättning för nödvändiga kostnader för sjukvård. Ersättning betalas till den del, vartill kostnaderna för vården skulle ha uppgått för den försäkrade med undvikande av onödiga kostnader, men utan äventyrande av den försäkrades hälsa. Som sjukvård ersätts av läkare föreskriven undersökning eller behandling i anstalter som närmare anges i förordning.

Enligt sjukförsäkringslagen ersätts alltså kostnader för nödvändiga undersökningar och behandlingar av sjukförsäkringen. Med nödvändiga avses åtgärder förenliga med god medicinsk praxis. För god medicinsk praxis som skall följas vid olika sjukdomar finns i Finland ett flertal rekommendationer med riktlinjer för vård och behandling, vilka grundar sig på medicinsk forskningsevidens och för vars produktion Finska Läkarföreningen Duodecim, en viktig vetenskaplig förening på det medicinska området, ansvarar.

Vid forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (STAKES) verkar också

en enhet kallad Finohta, som producerar information om evidensbaserad medicinsk behandling samt resultat också av utländska rekommendationer om god medicinsk praxis. I rekommendationer, översikter över graden av evidens och i andra redogörelser över medicinsk forskning och dess tillämpningar har man inte genom återkommande vetenskapliga undersökningar kunnat påvisa homeopatiska behandlingars effekt. Därför har inte dessa behandlingar tagits med i riktlinjerna för vård och behandling.

Vid bedömningen av om olika behandlingar kan ersättas av sjukförsäkringen följer man de riktlinjer och den praxis för vård och behandling som i Finland allmänt är i bruk inom den offent-

liga sektorn. För att trygga den medicinska sakkunskapen har Folkpensionsanstalten till sitt förfogande en socialmedicinsk delegation som representerar alla medicinska fakulteter i Finland och som ger rekommendationer om de medicinska grunderna för sjukförsäkringsersättningar. Delegationen har i sina ställningstaganden ansett att endast behandlingar som är förenliga med god medicinsk praxis och grundar sig på upprepade vetenskapliga undersökningar skall ersättas av sjukförsäkringen. Enligt delegationen uppfyller de homeopatiska behandlingarna inte dessa kriterier. Därmed uppfyller de inte heller de kriterier för utbetalning av ersättningar som uppställs i sjukförsäkringslagen.

Helsingfors den 2 augusti 2004

Social- och hälsovårdsminister Sinikka Mönkäre